

Guía Docente				
Datos Identificativos			2012/13	
Asignatura (*)	Enfermería Clínica II	Código	661G01035	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Fernández Fraga, Inés	Correo electrónico	inesff@udc.es	
Profesorado	Fernández Fraga, Inés Garcia Martinez, Carmen Maria	Correo electrónico	inesff@udc.es maria.garciam@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O propósito desta materia é capacitar ao estudante para identificar as alteracións de saúde nas persoas adultas, as súas consecuencias a nivel persoal, familiar e comunitario; planificar e avaliar os coidados de enfermaría, adaptándoos ao ámbito de actuación profesional, sendo o obxectivo dos coidados conseguir o maior grao de independencia das persoas.			

Competencias da titulación	
Código	Competencias da titulación

Resultados da aprendizaxe			
Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)	Competencias da titulación		
Comprender e identificar as alteracións de saúde da persoa adulta: identificando os factores que inflúen, os mecanismos fisiopatolóxicos, as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases, os métodos diagnósticos e os tratamentos médicos e cirúrxicos específicos.	A34	B1 B2 B3 B4 B8 B9	C1 C3
Comprender e identificar as necesidades de coidado en persoas adultas con problemas de saúde, tratamentos, probas diagnósticas e procedementos terapéuticos.	A34 A35	B1 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B11 B15 B16 B24	C1 C3 C4 C6

Identificar e priorizar os diagnósticos de enfermaría e complicacións potenciais en persoas adultas con problemas de saúde, tratamentos, probas diagnósticas e procedementos terapéuticos.	A34 A35 A36	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B11 B13 B15 B16 B24	C1 C3 C4 C6 C8
Planificar cuidados de enfermaría en persoas adultas con problemas de saúde, tratamentos, probas diagnósticas e procedementos terapéuticos.	A34 A35 A36 A37 A38 A39	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8
Comprender os principios científicos de técnicas e procedementos de enfermaría, identificando a información que favoreza a comprensión por parte do paciente, familia e cuidadores.	A34 A35 A36 A37	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B11 B12 B15 B16	C1 C3 C4 C6 C7 C8
Comprender e identificar os sistemas de documentación de cuidados.	A35 A36 A37 A38 A39	B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B19	C1 C3 C6 C7 C8

Comprender e identificar a función da enfermeira como membro do equipo de saúde na atención as persoas no ámbito clínico.	A34	B1	C1
	A35	B2	C3
	A36	B3	C4
	A37	B4	C6
	A38	B5	C7
	A39	B6	C8
Comprender e identificar as necesidades específicas e planificar cuidados de enfermaría as persoas con enfermidade avanzada e terminal e as súas familias.	A34	B1	C4
	A35	B2	
	A36	B3	
	A37	B8	
	A38	B9	
	A39		
A60			

Contidos	
Temas	Subtemas
Unidade didáctica VI: Atención de enfermaría as persoas con trastornos da función dixestiva.	<p>Recordo anatomo-fisiolóxico.</p> <p>Síntomas e signos.</p> <p>Métodos de diagnóstico.</p> <p>Atención de enfermaría as persoas con:</p> <ul style="list-style-type: none"> Trastornos gástricos e duodenais. Trastornos intestinais e rectais. Trastornos hepáticos. Trastornos biliareis. Trastornos pancreáticos.
Unidade didáctica VII: Atención de enfermaría as persoas con trastornos da función endócrina e metabólica.	<p>Recordo anatomo-fisiolóxico.</p> <p>Atención de enfermaría as persoas con:</p> <ul style="list-style-type: none"> Diabetes mellitus. Trastornos da hipófise. Trastornos da glándulas suprarrenais. Trastornos de tiroide. Trastornos de paratiroide.
Unidade didáctica VIII: Atención de enfermaría as persoas con trastornos da función muscular e esquelética.	<p>Atención de enfermaría as persoas con:</p> <ul style="list-style-type: none"> Alteracións traumáticas do aparello locomotor. Trastornos dexenerativos do aparello locomotor. Trastornos inflamatorios do aparello locomotor. Trastornos infecciosas do aparello locomotor.
Unidade didáctica IX: Atención de enfermaría ao paciente queimado.	<p>Concepto, tipos de lesión por queimadura, clasificación. Valoración.</p> <p>Atención extrahospitalaria e hospitalaria. Tratamento.</p> <p>Plan de cuidados estandarizado para as persoas con queimaduras.</p>

Unidade didáctica X: Atención de enfermaría as persoas en situación de enfermidade avanzada e terminal.	<p>Fundamentos de los Cuidados Paliativos</p> <p>Visión social de la muerte</p> <p>Comunicación con el paciente terminal y su familia</p> <p>Cuidados de Enfermería en el paciente terminal.</p> <p>Control de síntomas.</p> <p>Vías y técnicas de administración de fármacos.</p> <p>La agonía.</p> <p>El duelo.</p>
---	---

Planificación			
Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	20	20	40
Análise de fontes documentais	1	3	4
Estudo de casos	20	30	50
Traballos tutelados	1	15	16
Presentación oral	1	2	3
Proba mixta	2	33	35
Atención personalizada	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos legislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico.
Estudo de casos	Metodoloxía onde o suxeito se enfrenta ante a descrición dunha situación específica de saúde que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de estudantes, a través dun proceso de discusión. O/a alumno/a sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-titor.
Presentación oral	Exposición verbal a través da que o estudante expón temas e/ou traballos realizados de xeito individual ou en grupo.
Proba mixta	Integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas referidas aos contidos desenvolto a través das distintas metodoloxías durante o curso, . En canto a preguntas de ensaio, recolle preguntas abertas de desenvolvemento. Nas preguntas obxectivas, pode combinar preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Estudo de casos Proba mixta Sesión maxistral Traballos tutelados Análise de fontes documentais	Durante o curso, as profesoras da materia dedicarán tempo a atención personalizada do estudante para seguimento, consultas e orientación do estudo e elaboración dos traballos. O espazo de comunicación pode ser con titoría presencial e/ou de forma non presencial a través do correo electrónico.
--	---

Avaliación		
Metodoloxías	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A asistencia e participación activa na aula a través dos grupos de traballo, onde se avaliará a adquisición de competencias específicas e transversais, suporá o 10% da cualificación final. As probas específicas de resolución de casos, supora un 10%.	20
Proba mixta	Realizaranse unha proba escrita coincidindo coa data oficial do exame da materia ao finalizar o curso. As probas constarán de preguntas curtas e tipo test, relacionadas con contidos teóricos, lecturas, estudo de casos e traballos tutelados Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. Esta proba suporá o 65 % da cualificación final.	65
Traballos tutelados	A realización dos traballos tutelados será obrigatoria. A avaliación dos traballos inclúe a valoración de competencias específicas e transversais. Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. Suporá o 15% da cualificación final.	15
Presentación oral	A avaliación desta metodoloxía forma parte dos criterios de avaliación dos traballos e/ou temas que prepara o estudante e que inclúan a exposición oral.	0

Observacións avaliación
A aplicación das porcentaxes na avaliación final para a superación da materia quedará suxeita a que cada unha das metodoloxías que computen na avaliación sexan superadas pola/o alumna/o segundo os criterios que establezan as profesoras.

Fontes de información

Bibliografía básica

- <http://www.fisterra.com/> (). .
- Rol de Enfermería (). .
- Enfermería Clínica (). .
- Nursing (). .
- Metas de Enfermería (). .
- BAYÉS R (2006). Afrontando la vida, esperando la muerte. Madrid: alianza editorial
- BULECHEK GLORIA M, BUTCHER HOWARD K, DOCHTERMAN JOANNE C. McCLOSKEY. (2008). Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC).. Barcelona: Elsevier-Mosby
- MOORHEAD S, JOHNSON M, MERIDEAN LM, SWANSON E. (2008). Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC). Barcelona: Harcourt
- ASTUDILLO W, MENDINUETA C, ASTUDILLO E. (2008). Cuidados del enfermo en el final de la vida y atención a su familia. . Pamplona: Eunsa
- BRUERA E, LIMA L (eds). (). Cuidados paliativos. Guías para el manejo clínico [en línea]. [S.I.]: ORGANIZACIÓN PANAMERICANA DE LA SALUD, [s.a]. Disponible en: <http://www.paho.org/Spanish/AD/>
- SÁNCHEZ MANZANERA R (2007). Cuidados Paliativos: Avances sin final. Jaén: CEP
- LUIS RODRIGO MT. (2008). Diagnósticos Enfermeros. Revisión y guía práctica. Barcelona: Masson
- N.A.N.D.A. (2009). Diagnósticos enfermeros: Definiciones y clasificación 2009-2011. Barcelona: Elsevier
- KIDD PS, WAGNER KD. (1997). Enfermería clínica avanzada. Atención a pacientes agudos. Madrid: Editorial Síntesis
- LÓPEZ IMEDIO, E. (2003 reimp). Enfermería en cuidados paliativos. Madrid: Médica Panamericana
- ÁRIAS J, ALLER MA, ARIAS JI, ALDAMENDI I. (2000). Enfermería Médico-Quirúrgica (2 vol.). Madrid: Tebar
- LONG B, PHIPPS W, CASSMAYER VL. (1997). Enfermería Médico-Quirúrgica (2 vol.).. Madrid: Mosby 2000
- BEARE P, MYERS J. (1999). Enfermería Médico-Quirúrgica (2 vol.). . Madrid: Mosby
- BARDAJÍ FANDOS T, NAVARRO GÓMEZ MV. (2000). Enfermería Médico-Quirúrgica: Necesidad de movimiento.. Barcelona: Masson
- OTO CAVERO I, SANZ MONCUSÍ M, MONTIEL PASTOR M. (2003). Enfermería Médico-Quirúrgica: Necesidad de nutrición y eliminación.. Barcelona: Masson
- LEWIS SM, HEITKEMPER MM, DIRKSEN SR. (2004). Enfermería Medicoquirúrgica. Valoración y Cuidados de Problemas Clínicos (2 vol.). . Madrid: Elsevier-Mosby
- SOCIEDAD ESPAÑOLA DE CUIDADOS PALIATIVOS (SECPAL (). Guía de Cuidados Paliativos [en línea].. [S.I.]: SECPAL, [s.a.]. Disponible en: <http://www.secpal.com/guiacp/index.php>
- (2008). GUÍA DE PRÁCTICA CLÍNICA SOBRE CUIDADOS PALIATIVOS. . Bilbao: Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco
- MENCIA SECO V R, DÍEZ CAGIGAL R A. (2006). Manejo del enfermo terminal en su domicilio. Actitudes y aptitudes de los profesionales ante la enfermedad, la agonía y la muerte. Jaén: Formación Alcalá
- NAVARRO GÓMEZ MV, NOVEL MARTÍ G. (2005). Médico-Quirúrgica: Necesidad de Comunicación y seguridad.. Barcelona: Masson
- GÓMEZ SANCHO M. (2005). Morir con Dignidad. Madrid: Arán Ediciones SL
- (2002). PLANES DE CUIDADOS. Complejo hospitalario Universitario Juan Canalejo. A Coruña
- DOUGHTY D, JACKSON D. (1995). Serie Mosby de Enfermería Clínica: Trastornos gastrointestinales. Barcelona: Mosby / Doyma Libros
- WILSON S, THOMPSON,J. (1996). Serie Mosby de Enfermería Clínica: Trastornos respiratorios. Barcelona: Mosby
- KÜBLER ROSS E (1989). Sobre la muerte y los moribundos. Barcelona: Grijalbo
- SMELTZER SC, BARE BG. BRUNNER Y SUDDARTH. (2004). Tratado de Enfermería Médico-Quirúrgica (2 vol.). . Madrid: McGraw-Hill Interamericana
- GONZÁLEZ BARÓN M. (2007). Tratado de Medicina Paliativa y tratamiento de soporte del paciente con cáncer. Madrid: Médica Panamericana

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermaría clínica III/661G01017
Enfermaría Comunitaria II/661G01019
Enfermaría Xerontolóxica/661G01020
Estancias Clínicas III/661G01027
Estancias Clínicas IV/661G01028
Estancias Clínicas V/661G01029
Practicum/661G01032

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría Comunitaria I/661G01014
Ética profesional, marco legal e filosofía do coidado/661G01016
Estancias Clínicas II/661G01026

Materias que continúan o temario

Anatomía/661G01001
Bioloxía/661G01002
Psicoloxía/661G01003
Fisioloxía I/661G01005
Coidados Básicos en Enfermaría/661G01006
Fundamentos da Enfermaría/661G01007
Nutrición/661G01009
Fisioloxía II/661G01010
Farmacoloxía/661G01011
Situacións de risco para a saúde /661G01013
Estancias Clínicas I/661G01025
Enfermaría Clínica I/661G01034

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías